

Вчені Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана О.В. Панченко, Т.Б. Проскура [6] наголошують на доцільності кодифікації екологічного законодавства, це в свою чергу підтверджує і міжнародний досвід. Серед європейських країн подібні кодифіковані акти успішно функціонують і виконують свої завдання у сфері захисту екології.

На нашу думку, екологічне законодавство має бути систематизованим, нормативні акти, що регулюють екологічне законодавство повинні бути в єдиній, впорядкованій системі, прийнятий єдиний нормативно-правовий акт.

Важливим є вибір відповідних форм систематизації екологічного законодавства, і тут головним чином слід враховувати багатогранність прийомів і засобів, що надаються систематизацією. Аналізуючи літературні джерела і правотворчу практику, вважаємо що кодифікація галузі, щоб не бути спонтанною, суб'єктивною, повинна базуватися на застосуванні систематизації в інших формах – інкорпорації і консолідації. Для систематизації в більш глибоких формах потрібно поступове накопичення досвіду, який буде відображатися з часом на якості законопроектних робіт [6].

Важливим кроком у зазначеній сфері законотворчості стало прийняття парламентарями проекту закону № 8328 «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Як зазначають ініціатори законопроекту в пояснювальній записці, його метою є перегляд основних стратегічних завдань державної екологічної політики, що базуються на виявлених кореневих причинах екологічних проблем України та фінансовій спроможності країни до їх вирішення. Причому автори наголошують на тому, що формулювання цілей та стратегічних завдань екологічної політики спрямовані на ліквідацію причин негативних явищ, а не їх наслідків [1].

Можна без перебільшення сказати, що удосконалення екологічного законодавства – це стратегічний курс України, що сприяє створенню законодавчих засад, а це, в свою чергу, забезпечить реалізацію і захист екологічних прав людини і громадянина, буде задовольняти екологічні інтереси Українського народу та держави на рівні міжнародних екологічних стандартів і нормативів.

Література

1. Андрейцев В.І. Екологічне право і законодавство суверенної України: проблеми реалізації державної екологічної політики: монографія. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2011. С. 65.
2. Екологічне право України: підручник для вищих навчальних закладів. / за ред. І.І. Каракаша. Одеса: Фенікс, 2012. С. 29–31.

3. Каракаш І.І. Актуальні проблеми систематизації сучасного екологічного законодавства України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2018. № 80. С. 63–71.
4. Закірова С. Нові екологічні законопроекти України – вікно можливостей для захисту й охорони довкілля [Електронний ресурс]. *Громадська думка про правотворення*. 2019. № 6 (171). С. 3–12. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/dumka/2019/6.pdf>
5. Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки», затверджені Постановою Верховної Ради України від 5 березня 1998 року № 188/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 38–39. С. 248.
6. Панченко О.В., Проскура Т.Б. Кодифікація екологічного законодавства: світовий досвід та українські перспективи. *Молодий вчений*. 2017. №. 3. С. 549–554.
7. Шемшученко Ю.С. Актуальні проблеми кодифікації національного та міжнародного екологічного права. *Право України*. 2011. № 2. С. 4–5.

Н.В. Стратічук, О.В. Стратічук

*ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
nataliastratichuk@ukr.net, Olegvitalievich0704@gmail.com*

АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЇХ ДОСЯГНЕННЯ

Поняття «сталий розвиток» було введено у світову науку і політику комісією Брутланд як розвиток, який задовольняє потреби теперішнього часу, але не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби [1]. У цьому визначенні відбивається екстенсивність нинішнього етапу розвитку людства і наявність ресурсних обмежень. Ресурсні обмеження носять комплексний характер і пов'язані не лише з кількісним обмеженням мінеральної сировини, але і взаємодією та взаємним впливом між антропосистемою і біосферою. Усвідомлення факту існування такого зв'язку привело до введення поняття господарської місткості біосфери – гранично допустимої антропогенної дії на біосферу, перевищення рівня якої переводить її у збурений стан і з часом повинно викликати в ній безповоротні деградаційні процеси [2]. З використанням цього поняття було запропоновано екологічно коректніше визначення стійкого розвитку: «Стійкий розвиток – цей такий розвиток, при якому дії на довкілля залишаються в межах господарської місткості біосфери, таким чином не руйнується природна основа для відтворення життя людини» [3].

Після введення поняття стійкого розвитку і прийняття «Порядку денного на XXI століття», покликаного забезпечити перехід на рейки сталого розвитку у всесвітньому масштабі, учені і політики планували уникнути гострих кризових явищ на шляху подальшого розвитку цивілізації. В той же час криза – це нормальне явище для будь-якої системи, що розвивається. Усі системи, що розвиваються, в ході свого розвитку стикаються з кризовими ситуаціями. Вони виходять з криз оновленими або гинуть. Причини виникнення криз можна поділити на чотири категорії [4]:

- виснаження внутрішніх ресурсів розвитку;
- дисгармонія між активними підсистемами, викликана їх незбалансованим розвитком;
- досягнення зовнішніх меж розвитку (причини цього роду суттєві не для усіх систем, а лише для тих, розвиток яких містить елемент експансії, якщо хоч в якомусь аспекті є екстенсивним, то у відповідному напрямі система розширюється);
- зовнішній вплив на систему (активний, цілеспрямований або випадковий).

Після приєднання до Порядку денного у галузі сталого розвитку до 2030 року в Україні почали відбуватися зміни у підходах до стратегічного планування та визначення пріоритетів соціально-економічного розвитку України.

Зрозуміло, що для того, щоб правильно оцінити в якому стані ми зараз знаходимося і куди ми рухаємося потрібні певні критерії. Ця мета сформульована в главі 40 «Порядку денного на XXI століття»: «В цілях створення надійної основи для процесу ухвалення рішень на усіх рівнях і сприяння полегшенню саморегуляції стійкості комплексних екологічних систем і систем розвитку необхідно розробити показники стійкого розвитку». Ця проблема дуже складна, озвучені пропозиції різнопланові та суперечливі. А у багатьох серйозних дослідженнях питання, пов'язані з критеріями стійкого розвитку, взагалі ігнорується.

Розгляд соціальних, економічних і екологічних параметрів в єдиному комплексі став вже загальноприйнятним. Природно, що і критерії або індикатори стійкого розвитку повинні відображати ці три найважливіші складові цивілізації. З іншого боку, розвиток можна розглядати як зміну різних станів, кожний з яких характеризується певною стійкістю та здатністю до змін. Саме у цих двох площинах і розвивається формування системи критеріїв стійкого розвитку. Індикатори стійкого розвитку можна класифікувати за групами [4]:

1. Група соціальних індикаторів: боротьба з бідністю; демографічна динаміка та стійкість; підвищення рівня освіти, обізнаності і виховання

суспільства; захист і покращення здоров'я людей; поліпшення розвитку населених місць.

2. Група економічних індикаторів: міжнародна кооперація для прискорення стійкого розвитку і пов'язана з цим місцева політика; зміна характеристик споживання; фінансові ресурси і механізми; передача екологічнобезпечних технологій, співпраця і створення потенціалу.

3. Група екологічних індикаторів: збереження якості водних ресурсів і забезпеченість ними; захист океанів, морів і прибережних територій; комплексний підхід до планування і раціонального використання земельних ресурсів; раціональне управління вразливими екосистемами, боротьба із запустелюванням і посухами; сприяння веденню стійкого сільського господарства і розвитку сільських районів; боротьба за збереження лісів; збереження біорізноманіття; екологічно безпечно використання біоти.

Україна взяла на себе зобов'язання досягти Цілей сталого розвитку (ЦСР) до 2030 року на засадах принципу «нікого не залишити осторонь». Аналіз ключових тенденцій свідчить про нерівномірність розвитку, що супроводжувався значною кількістю криз не лише економічних, а й політичних.

Для планування розвитку та прийняття управлінських рішень необхідним є якісний моніторинг та оцінювання. Моніторинг ЦСР був запроваджений після адаптації ЦСР в Україні. Система глобальних показників ЦСР складається із 232 показників.

Глобальні показники використовуються для аналізу тенденцій досягнення визначених на глобальному рівні ЦСР до 2030 року та здійснення міжнародних зіставлень.

У липні 2019 року під час Політичного форуму високого рівня з питань ЦСР Україною було представлено Моніторинговий звіт з оцінки прогресу досягнення ЦСР 8 «Гідна праця та економічне зростання» в Україні та Національну тематичну доповідь «Цілі сталого розвитку для дітей України».

В Україні важливе значення приділяється ЦСР 8 «Гідна праця та економічне зростання», яка має стати акселератором перетворень для досягнення усіх цілей. Ця ціль має тісний взаємозв'язок з усіма іншими цілями. Як зазначили провідні вітчизняні експерти в процесі національної адаптації, ЦСР 8 – це ціль, «з якої все починається і якою все закінчується».

Макроекономічна стабільність є підґрунтям для сталого розвитку. Збільшення реального ВВП щонайменше удвічі до 2030 року з одночасним підвищенням рівня зайнятості населення віком 20–64 років до 66,9 % (порівняно з 65,6 % у 2018 році) забезпечить підвищення